

II. Předkládací zpráva

Předkládaný materiál pro schůzi vlády řeší hrozící negativní dopad probíhajících vzájemných arbitrází mezi Českou republikou a společností Nomura. Mezi oběma stranami probíhají následující arbitráže:

- **Londýnská arbitráž** – Saluka (Nomura) proti České republice za porušení bilaterální dohody o vzájemné ochraně investic mezi Českou republikou a Nizozemím;
- **Pařížská arbitráž** – Česká republika proti Nomuře na základě rozhodčí doložky obsažené v Smlouvě o koupi akcií IPB ze dne 8.3. 1998 uzavřené mezi Fondem národního majetku a Nomurou.

V **Londýnské arbitráži** Saluka požaduje po České republice až 70 mld. Kč. V březnu tohoto roku **Česká republika prohrála první kolo této arbitráže**. Tribunál konstatoval, že Česká republika diskriminovala Saluku. Dne 7. října 2006 Nejvyšší soud Švýcarské konfederace zamítl odvolání, které proti tomuto arbitrážnímu rozhodnutí podala Česká republika. Arbitráž nyní pokračuje druhým kolem, ve kterém stejný tribunál bude rozhodovat pouze o výši náhrady škody, kterou Česká republika bude muset uhradit Saluce. Vyčíslení škody Salukou bude předloženo tribunálu do 15. prosince 2006.

V **Pařížské arbitráži** Česká republika nejprve požadovala po Nomuře až 263 mld. Kč, později byla tato částka snížena na 111 mld. Kč a podle posledních informací AK Squire Sanders (právní zástupci Ministerstva financí v obou arbitrážích) má Česká republika šanci uspět pouze s nárokem na smluvní pokutu v částce cca 3 mld. Kč. Výrok této arbitráže je očekáván na konci roku 2006. V případě, že bude vydán výrok v neprospěch České republiky, Česká republika přijde o svůj v podstatě jediný vyjednávací argument.

Pozice při vyjednávání České republiky s Nomurou byla dále zhoršena prvoinstanční **prohrou ČSOB ve sporu u Městského soudu** v Praze, kde ČSOB nárokuje odškodnění 24 mld. Kč v souvislosti s transakcí České pivo. ČSOB deklaruje, že tento spor vede s Nomurou jménem státu na základě Smlouvy a slibu odškodnění ze dne 18.6. 2000 a případné odškodnění převede na Českou národní banku. ČSOB prezentovala státu, že případná prohra umožní ČSOB přenést tento spor do Velké Británie, kde dle ČSOB jsou šance na úspěch vyšší. V této souvislosti Ministerstvo financí zadalo londýnské pobočce AK Squire Sanders vypracování posudku. AK Squire Sanders jednoznačně vyvrátila možnost ČSOB pokračovat ve sporech s Nomurou ve Velké Británii.

Česká republika dosud vyplatila AK Squire Sanders za právní služby v arbitrážních řízeních téměř 550 mil. Kč. Odhad právních nákladů na dokončení shora uvedených sporů je ve výši cca 200 mil. Kč. České republice se doposud nedařilo efektivně hájit své zájmy v arbitrážních a soudních řízeních. Po prohře v první fázi Londýnské arbitráže je riziko plnění v řádu mnoha miliard velmi reálné. Proto Ministerstvo financí navrhuje uzavřít s Nomurou smírné narovnání sporů.

V posledních dvou letech Ministerstvo financí intenzívně jednalo o komplexním trojstranném narovnání mezi Českou republikou, ČSOB a Nomurou. ČSOB podmiňovala svou účast na této dohodě narovnáním svých sporů se státem. Přes intenzívní jednání se nepodařilo najít smírné řešení problémů státu s ČSOB. Proto Ministerstvo financí navrhuje rozdělit narovnání do dvou etap:

1. **Narovnání s Nomurou** – předpokládá uzavření dvoustranné smlouvy s Nomurou (Příloha 1), na základě které dochází k celkovému narovnání vztahů mezi Českou republikou a společnostmi ze skupiny Nomura a dále pak k:
 - a. ukončení sporů mezi Českou republikou a Nomurou včetně Londýnské a Pařížské arbitráže spolu se závazkem v budoucnu nepokračovat a nezahajovat právní spory související s prodejem podniku Investiční a Poštovní banky a související s investicí Nomury do Investiční a Poštovní banky,
 - b. ukončení žaloby Nomury proti Evropské komisi v souvislosti s nezákonným poskytnutím státní pomoci při prodeji podniku Investiční a Poštovní banky,
 - c. posílení postavení v rámci konkurzu IP banky prostřednictvím převodu pohledávek Nomury v rámci konkurzu IP banky na Českou republiku a zpětvzetí popření specifických pohledávek Nomurou.

2. **Přistoupení ČSOB k narovnání** – dvoustranná smlouva o narovnání s Nomurou předpokládá, že jakmile se podaří narovnat spory mezi ČSOB a státem, ČSOB přistoupí k dvoustranné dohodě, která tímto bude transformována do trojstranné dohody.

Předkládaný návrh usnesení představuje realizaci první etapy narovnání.

Realizací navržené varianty řešení nedojde k porušení rovnoprávného postavení mužů a žen v České republice.

Navržená varianta řešení má dopad na státní rozpočet ve výši v rozpětí 1 Kč až maximálně 7 mld. Kč podle posouzení nezávislého znalce.

III. Důvodová zpráva

A. Popis sporů mezi Českou republikou a Nomurou, Českou republikou a skupinou KBC a Nomurou a skupinou KBC

1. Úvod

Investiční a Poštovní banka, a.s. („**IPB**“) byla do roku 2000 třetí největší bankou v České republice („**ČR**“). Dne 8. března 1998 Fond národního majetku („**FNM**“) Smlouvou o prodeji a koupi akcií („**Smlouva o prodeji akcií**“) odprodal svůj minoritní podíl v této bance (ve výši 36%) společnosti Nomura Europe plc (později přejmenované na Nomura Principal Investment plc, „**Nomura Europe**“), kontrolované Nomura Holdings Ltd. („**Nomura**“). Ta později převedla svůj podíl v IPB v souladu se Smlouvou o prodeji akcií na společnost Saluka Investments B.V. („**Saluka**“), rovněž kontrolovanou Nomurou. Během následujících dvou let IPB na jednu stranu vykázala velký nárůst svých aktivit, na druhou stranu ale i nárůst předpokládaných nároků na tvorbu opravných položek a rezerv v důsledku nekvalitního úvěrového portfolia, což byl problém u všech velkých bank v ČR. Stát u ostatních bank tento problém řešil poskytnutím veřejné podpory; IPB veřejnou podporu neposkytl. ČNB na doporučení vlády (usnesení č. 622 ze dne 15.6.2000) uvalila na IPB nucenou správu v pátek 15.6.2000 a jmenovala nuceným správcem Ing. Petra Staňka. Nucený správce, opět v souladu s cit. vládním usnesením, prodal smlouvou o prodeji podniku dne 19.6.2000 v 7,00 hod. („**Smlouva o prodeji podniku**“) podnik IPB Československé obchodní bance, a.s. („**ČSOB**“) ze skupiny KBC Bank, N.V. Jako součást transakce Ministerstvo financí („**MF**“) s ČSOB uzavřelo v tentýž den „Smlouvu a státní záruku“ („**SSZ**“) a ČNB uzavřela s ČSOB „Smlouvu a slib odškodnění“ („**SSO**“).

V důsledku těchto událostí vznikla a probíhá řada sporů jak mezi ČR a Nomurou, tak mezi Nomurou a skupinou KBC, tak mezi ČR a skupinou KBC.

2. Popis arbitrážních řízení mezi Českou republikou a Nomurou

Mezi ČR a Nomurou v současné době probíhají dvě arbitrážní řízení:

- (a) Arbitrážní řízení podle dvojstranné dohody o vzájemné ochraně a podpoře investic mezi ČR a Nizozemskem, které proti ČR zahájila společnost Saluka („**Londýnská arbitráž**“); a
- (b) Arbitrážní řízení podle rozhodčí doložky obsažené ve Smlouvě o prodeji akcií, zahájené původně FNM a ČR proti Nomuře Europe a Saluce, nyní mezi ČR a Nomurou Europe („**Pařížská arbitráž**“).

V obou sporech zastupuje ČR AK Squire Sanders („**SSD**“).

a) **Londýnská arbitráž**

Dne 18. července 2001 zahájila společnost Saluka arbitrážní řízení proti ČR podle dvoustranné dohody o vzájemné ochraně a podpoře investic mezi ČR a Nizozemskem

(„**Dohoda**“). Rozhodčí tribunál je složen ze Sira Arthura Wattse (předseda), Yvese Fortiera (rozhodce jmenovaný Nomurou) a Prof. Petera Behrense (rozhodce jmenovaný ČR).

Společnost Saluka v žalobě argumentovala, že ČR vůči ní jednala v letech 1998 až 2000 způsobem, který byl diskriminační, nerovný, nespravedlivý a vyvlastňující, a porušila tak své závazky podle Dohody. Saluka požádala tribunál, aby vydal následující rozhodnutí:

- (i) určení, že ČR porušila článek 3 Dohody tím, že nezabezpečila investici společnosti Saluka nestranné a spravedlivé zacházení;
- (ii) určení, že ČR porušila článek 5 Dohody tím, že zbavila společnost Saluka investice nezákonným způsobem a bez spravedlivé náhrady rovnající se skutečné hodnotě této investice;
- (iii) příkaz, aby ČR vyplatila společnosti Saluka náhradu škody, jež jí vznikla následkem porušení Dohody. Výši škody určí tento tribunál na základě dalších podání;
- (iv) úrok narostlý k náhradě škod přiznané společnosti Saluka ve výši stanovené tribunálem; a
- (v) příkaz, aby ČR nahradila náklady rozhodčího řízení, včetně nákladů tribunálu, nákladů spojených s právním zastoupením a dalších nákladů vzniklých společnosti Saluka, ve smyslu odškodnění v plné výši.

ČR nejprve dopisem ze dne 15. srpna 2002 podala arbitrážnímu tribunálu žádost o zamítnutí žaloby. Tato žádost byla arbitrážním tribunálem zamítnuta.

ČR následně v rámci Londýnské arbitráže vznesla protinárok proti Saluce na náhradu škody ve výši 100-260 mld. Kč. Tento protinárok byl Londýnským tribunálem zamítnut 7. května 2004.

17. března 2006 vydal arbitrážní tribunál částečný nále¹, ve kterém rozhodl o základu sporu. Arbitrážní tribunál se usnesl, že ČR svým jednáním porušila článek 3 a neporušila článek 5 Dohody. Dle arbitrážního tribunálu ČR diskriminovala Saluku zejména tím, že:

- (i) bezdůvodně vyloučila IPB z příjemců veřejné podpory,
- (ii) bezdůvodně zmařila úsilí vyvíjené v dobré víře ze strany IPB a jejích akcionářů s cílem vyřešit krizi v bance. Chování české vlády přitom postrádalo nestrannost, konsistenci a transparentnost, přičemž vláda nezdůvodnitelným způsobem odmítla komunikovat adekvátním způsobem s IPB a jejím hlavním akcionářem, společnostmi Saluka/Nomura.

Česká republika se proti tomuto nálezu odvolala. Dle právního posudku SSD v této věci byl „úspěch nepravděpodobný, ale nelze vyloučit.“ Dne 7. října 2006 Nejvyšší soud Švýcarské konfederace odvolání ČR do částečného nálezu rozhodčího tribunálu zamítl.

¹ Úplné znění nálezu v Příloze 2

V současné době běží druhá fáze Londýnského arbitrážního řízení, ve které bude určena výše náhrady, kterou ČR bude nucena Saluce (Nomuře) zaplatit. První podání Saluky, specifikující výši požadované náhrady škody, je očekáváno 15. prosince 2006. Z podání Saluky učiněných dosud v řízení, jakož i z prohlášení Nomury v souvislosti s druhou fází řízení lze očekávat, že požadovaná výše odškodnění se bude pohybovat mezi 30 a 40 mld. Kč, s úroky pak Nomura indikovala, že výše nároku může dosáhnout 70 mld. Kč.

ČR prozatím vynaložila na nákladech právního zastoupení v tomto řízení 381 mil. Kč. Lze předpokládat, že v další fázi bude na právní zastoupení vynaloženo dalších 150 mil. Kč. V případě prohry k tomu přibude i úhrada nákladů a nákladů právního zastoupení Saluky.

Rozhodnutí by mělo být vydáno na konci roku 2007.

b) Pařížská arbitráž

Dne 4. prosince 2002 zahájily FNM a ČR proti společnostem Nomura Europe a Saluka arbitrážní řízení podle rozhodčí doložky obsažené ve Smlouvě o prodeji akcií. Oficiálním místem konání řízení je Curych, jednání probíhala v Ženevě a v Paříži. Rozhodčí tribunál je složen z Prof. Pierra Terciera (předseda), Yvese Derainse (rozhodce jmenovaný ČR) a Prof. Bernarda Hanotiau (rozhodce jmenovaný Nomurou).

Na základě podané žaloby se FNM a ČR v tomto řízení původně domáhaly po žalovaných Nomuře Europe a Saluce společně a nerozdílně zaplacení částky v rozpětí 103 až 263 mld. Kč. Tento nárok se opíral o tvrzení, že (i) Nomura Europe porušila některé závazky, které měla převzít v souvislosti s koupí akcií IPB v roce 1998 (zejména závazek navýšit základní kapitál v IPB) a (ii) Nomura Europe se společně s managementem IPB podílela na nezákonné operaci, jejímž cílem bylo vyvedení akcií Plzeňského Prazdroje z IPB bez zaplacení odpovídající protihodnoty, použití těchto akcií k protiprávnímu pokrytí rizika vlastní investice do IPB a nakonec jejich prodeji společnosti SABMiller se značným ziskem. Tím měla Nomura Europe porušit některá ustanovení českého občanského zákoníku, včetně zejména dobrých mravů. Dále se nárok opíral i o tvrzené porušení předkupního práva FNM podle Smlouvy o prodeji akcií, které bylo kryto smluvní pokutou sjednanou ve Smlouvě o prodeji akcií. Byla tvrzena tři samostatná porušení předkupního práva, přičemž výše smluvní pokuty uplatnitelná pro každé z těchto tvrzených porušení měla dosáhnout 3 mld. Kč.

Mezi stranami Pařížské arbitráže vznikl spor o to, zda Česká republika a Saluka mohou být účastníky této arbitráže, když nepodepsaly Smlouvou o prodeji akcií, z níž vyplývala pravomoc tribunálu o věci rozhodnout.

Tribunál tuto otázku vyřešil v částečném rozhodčím nález ze dne 31. srpna 2004, v němž konstatoval svou pravomoc rozhodnout i o nárocích uplatněných Českou republikou, avšak vyloučil svou pravomoc vůči Saluce.

Nomura Europe se proti tomuto částečnému rozhodčímu nálezu odvolala k Nejvyššímu soudu Švýcarské konfederace. Ten 9. února 2005 odvolání odmítl.

Dne 25. května 2005 rozhodčí tribunál odmítl požadavek ČR na vydání nejprve částečného rozhodčího nález ohledně základu sporu a nařídil České republice doplnit žalobu i o

kvantifikaci jejího nároku a důkazů k němu. ČR tak učinila podáním ze dne 1. srpna 2005. V tomto podání snížila svůj požadovaný nárok na maximálně 111 mld. Kč.

Nomura Europe podala svou konečnou žalobní odpověď 27. února 2006. Obrana v ní obsažená spočívá na tvrzení, že Nomura Europe řádně splnila veškeré závazky pro ni vyplývající ze Smlouvy o prodeji akcií, neúčastnila se žádné nezákonné operace popsané v žalobě. Toto, ani tvrzená porušení občanského zákoníku nebylo ze strany ČR prokázáno. Pád IPB byl způsoben nikoli touto „operací“, jak tvrdila ČR, nýbrž jednáními a opomenutími ČR, jak bylo potvrzeno v částečném nálezů vydaném v Londýnské arbitráži. Nedošlo k porušení předkupních práv FNM podle Smlouvy o prodeji akcií, a i kdyby k němu došlo, tribunál by měl snížit smluvní pokutu na nulu, protože ČR nemohla vzniknout v důsledku tvrzených porušení předkupního práva žádná škoda.

Hodnocení šancí ČR na úspěch v této arbitráži ze strany AK SSD je takové, že je nepravděpodobný jakýkoli přisudek z důvodu požadované náhrady škody (ať již pro tvrzené porušení Smlouvy o prodeji akcií nebo občanského zákoníku). Možné je pouze přisouzení plnění z požadovaných smluvních pokut, a to ve výši mezi 1 až 3 mld. Kč.

Rozhodnutí by mělo být vydáno v prvním čtvrtletí 2007.

ČR prozatím vynaložila na nákladech právního zastoupení v tomto řízení 170 mil. Kč. Lze předpokládat, že v další fázi bude na právní zastoupení vynaloženo dalších 50 mil. Kč. V případě pouze částečného úspěchu ve věci (což se zdá být nevyhnutelné) pravděpodobně nedoje k tomu, že náklady právního zastoupení ČR budou ČR uhrazeny.

3. Popis sporů mezi Nomurou a skupinou KBC

Přestože zde navrhované narovnání sporů s Nomurou nezahrnuje smírné narovnání a ukončení sporů uvedených v této kapitole, jsou zde nicméně popsány, jednak z důvodu podání komplexního přehledu o řešené situaci, ale i proto, že jsou zprostředkovaně předmětem předkládané dvoustranné Smlouvy o narovnání (viz kapitola B.1.d níže).

Mezi Nomurou a skupinou KBC probíhaly a probíhají následující spory:

- (a) ČSOB proti Saluka Investments B.V. a Pembridge Investments B.V. , Obvodní soud v Amsterdamu („**Amsterodamské řízení**“);
- (b) Torkmain Investments B.V. a Levitan Investments, B.V. proti Pembridge Investments B.V. a Nomura Europe, rozhodčí řízení podle pravidel UNCITRAL, Londýn („**Londýnské arbitáže Torkmain a Levitan**“);
- (c) ČSOB proti Nomura International plc a další, Městský soud v Praze (sp. zn. 30 Cm 25/2003) („**Řízení České pivo v Praze**“);
- (d) ČSOB proti Nomura International plc a další, Londýn, High Court, Queen' Bench Division („**Řízení České pivo v Londýně**“);
- (e) ČSOB proti Beneš a další (sp. zn. 14 Cm 86/2003) („**Žaloba na náhradu škody proti členům představenstva**“); a

- (f) Nomura Europe proti ČSOB a KBC Bank N.V. (sp. zn. 15 Cm 67/2002)
(„**Rízení ve věci nekalé soutěže**“)

a) Amsterodamské Řízení

Dne 7. srpna 2000 zahájila ČSOB řízení před Obvodním soudem v Amsterdamu. Požadovala, aby společnosti Pembridge Investments B.V. (jinak členu skupiny Nomura) bylo zakázáno vykonat právo prodejní opce ohledně akcií IPB, které Pembridge měla na základě dvou smluv se společnostmi Torkmain Investments Limited a Levitan Investments Limited, a dále aby společnosti Saluka bylo zakázáno převést předmětné akcie IPB společně s Torkmain a Levitan.

Rozsudkem ze dne 24. srpna 2000 Obvodní soud v Amsterdamu zamítl žalobu ČSOB. Zamítnutí odůvodnil tak, že ČSOB nepředložila žádné důkazy o tom, že by se společnosti Pembridge a Saluka měly proti ČSOB dopustit čehokoli protiprávního.

b) Londýnské arbitáže Torkmain a Levitan

Následně v roce 2000 došlo ke sporu mezi společnostmi Torkmain Investments Limited a Levitan Investments Limited (dvou společnostmi registrovaných na Kajmanských ostrovech, které jsou od července 2000 pod kontrolou ČSOB) a společností Pembridge ohledně toho, zda Pembridge vůči těmto společnostem dne 22. června 2000 platně uplatnila právo prodejní opce ve vztahu k akciím IPB a, v důsledku toho, zda stále existuje anebo zda již zanikl dluh společnosti Pembridge vůči Torkmainu a Levitanu ze směnek ve výši odpovídající výši kupní ceny předmětných akcií IPB.

Tyto spory vyústily do tří arbitrážních řízení vedených na podkladě rozhodčích doložek obsažených v opčních smlouvách mezi společnostmi Pembridge a Torkmainem a Pembridge a Levitanem. Ve všech třech arbitrážích rozhodoval tribunál složený z lordů Mustilla (předseda), Griffithe (rozhodce jmenovaný Torkmainem a Levitanem), a Sira Christophera Staughtona (rozhodce jmenovaný Pembridge).

Částečným nálezem ze dne 6. srpna 2001 tento tribunál mezi jiným rozhodl, že výkon práva prodejní opce ze strany Pembridge podle opčních smluv nebyl vázán na vlastní převod akcií IPB.

Dne 25. dubna 2002 tribunál vydal svůj druhý částečný náleze, ve kterém mimo jiné rozhodl, že prodejní opce byla ze strany Pembridge platně vykonána podle opčních smluv. Tím také Pembridge splnila svůj dluh vůči Torkmainu a Levitanu ze směnek.

Konečně ve třetím částečném nálezem vydaném 7. listopadu 2003 tribunál rozhodl, že poté, co bude odstraněna překážka převodu akcií IPB v podobě opatření Policie ČR zakazujícího Saluce nakládat s předmětnými akciemi IPB, nebude zde právní překážky pro převod předmětných akcií IPB na Torkmain a Levitan a takový převod se má uskutečnit. 12. února 2004 Policie ČR na základě žádosti ČSOB, podpořené dopisem Ministra financí, rozhodla o tom, že se opatření zakazující Saluce nakládat s předmětnými akciemi IPB ruší a vydala příkaz Středisku cenných papírů k registraci přechodu těchto akcií z účtu Saluky na účet ČSOB.

c) Řízení České pivo v Praze

Žalobou ze dne 25. února 2002 ČSOB (vystupující jakožto právní nástupce IPB v důsledku Smlouvy o prodeji podniku) uplatnila (nejprve u věcně nepřislušného soudu, čímž došlo k ročnímu průtahu v tomto řízení) žalobu na náhradu škody ve výši cca 24 mld. Kč proti Nomura International a sedmi dalším právnickým osobám. Nároky ČSOB se v tomto řízení opírají o v podstatě shodné tvrzení jako tvrzení FNM a ČR v Pařížské arbitráži (tj. že Nomura Europe se společně s managementem IPB podílela na nezákonné operaci, jejímž cílem bylo vyvedení akcií Plzeňského Prazdroje z IPB bez zaplacení odpovídající protihodnoty, použití těchto akcií k protiprávnímu pokrytí rizika vlastní investice do IPB a nakonec jejich prodeji společnosti SABMiller se značným ziskem). Pokud jde o právní kvalifikaci, opírají se o tvrzení neplatnosti některých smluv, na jejichž základě společnosti ze skupiny Nomura a některé další osoby nabývaly akcie v Plzeňském Prazdroji, resp. Pivovaru Radegast (zejména z důvodu příliš nízké kupní ceny zaplacené za tyto akcie v letech 1997 a 1998). Dále se uplatněné nároky opírají o porušení závazků z těchto smluv, rozporu těchto smluv s dobrými mravy a konečně i o protiprávní jednání managementu IPB v souvislosti s těmito smlouvami. ČSOB v tomto řízení tvrdí, že v něm zastupuje zájmy českého státu, neboť veškerý přisudek z tohoto řízení je smluvně zavázána převést na ČNB, a to na základě SSO.

Dne 5. října 2006 Městský soud v Praze tuto žalobu zamítl. Písemné vyhotovení rozsudku se očekává do konce roku 2006. ČSOB pak bude mít 15 dnů na podání případného odvolání proti tomuto rozsudku.

d) Řízení České pivo v Londýně

Rovněž 25. února 2002 (tedy v ten samý den, jako v Praze) podala ČSOB shodnou žalobu proti čtyřem ze sedmi osob žalovaných v Řízení České pivo v Praze (včetně osob ze skupiny Nomura) i u Obchodního soudu v Londýně. Žalovaní požádali o přerušení tohoto řízení z důvodu probíhajícího stejného řízení před soudy České republiky, které jsou vhodnějším fórem pro řešení tohoto sporu, neboť se v něm jedná o výklad a aplikaci norem českého práva.

Rozsudkem ze dne 12. prosince 2002 Obvodní soud v Londýně požadavku žalovaných vyhověl a řízení v Londýně přerušil. Podle jeho názoru představují soudy České republiky nejen vhodnější, ale přímo jediné vhodné forum pro řešení tohoto sporu s ohledem na to, že v tomto sporu jde o transakce, které proběhly v České republice. Základem sporu je jednání české společnosti (IPB) a rovněž majetek, kolem nějž se spor odvíjí (akcie Plzeňského Prazdroje) se nachází v České republice.

V případě, že dojde k vydání pravomocného rozsudku v Řízení České pivo v Praze, je nereálné, že by mohlo být obnoveno Řízení České pivo v Londýně (viz právní posudek AK SSD, Příloha 3).

e) Žaloba na náhradu škody proti členům představenstva

Dne 30.4.2003 podala ČSOB (vystupující jakožto právní nástupce IPB v důsledku Smlouvy o prodeji podniku) před Městským soudem v Praze žalobu na náhradu škody ve výši cca 3.6 mld Kč proti třem bývalým členům představenstva IPB (Blaas, Procházka, Beneš). Nároky ČSOB se v tomto řízení opírají o tvrzení o tom, že IPB v minulosti se souhlasem svého představenstva uzavřela některé, v žalobě popsané, pro ni nevýhodné obchody. Podle žaloby

se jednalo o prodej akcií společnosti FTV Premiéra společnosti Domeana spol. s r.o. ze dne 30. listopadu 1999 za příliš nízkou cenu, o převod obchodního podílu samotné společnosti Domeana spol. s r.o. o rok předtím (dne 31. prosince 1998) společnosti Quartermaine Capital spol. s r.o. (jinak společnosti ze skupiny Nomura) za příliš nízkou cenu a o obchod s akciemi Restitučního investičního fondu mezi Domeanou spol. s r.o. a Central European Privatization Fund L.P. a Manhattan Czech Fund L.P. ze 7. srpna 1997, který byl na IPB postoupen dne 29. března 1999, přičemž prodávající (americké fondy) akcie Restitučního investičního fondu nedodaly ani nevrátily poskytnutou zálohu na kupní cenu.

Městský soud v Praze ve věci prozatím nerozhodl.

f) Řízení ve věci nekalé soutěže

Dne 19.6.2002 podala Nomura Europe u Městského soudu v Praze žalobu proti ČSOB a KBC Bank, v níž se domáhá omluvy, poskytnutí přiměřeného zadostiučinění a náhrady škody v celkové výši 31.5 mld Kč. Žaloba se opírá o tvrzení, že ČSOB jednala v době před 19.6.2000 způsobem odporujícím dobrým mravům hospodářské soutěže, když tajně působila na orgány České republiky, aby tyto využily svou pravomoc v její prospěch a v neprospěch jejího konkurenta. V důsledku toho mělo dojít, a ve svém důsledku ve skutečnosti také došlo, k faktické likvidaci konkurenta ČSOB, resp. investice Nomury Europe v ČR.

Městský soud v Praze o žalobě dosud nerozhodl.

Podle názoru ČNB případná prohra ČSOB v tomto řízení nespadá do režimu SSO a nemá tak vliv na státní rozpočet.

Kromě shora uvedených řízení proti sobě skupina Nomura a skupina KBC vedou rovněž dva vzájemné spory pro pomluvu.

4. Popis sporů a otevřených otázek mezi ČR a skupinou KBC

V současné době probíhají následující spory mezi ČSOB a státem:

- (a) Spor o proplacení pohledávek s právními vadami;
- (b) Otázka proplacení nákladů vznikajících v souvislosti s Řízeními české pivo v Praze a Londýně; a
- (c) Otázka vyřešení případných výdajů ČSOB v souvislosti s arbitráží vedenou proti ČSOB společností General Factoring.

a) Spor o proplacení pohledávek s právními vadami

V rámci Smlouvy o plánu restrukturalizace byly na základě dopisu ministra financí č-j-45/29565/2002/MS ze dne 29. 3. 2002 a č.j. 06/31 925/2002 ze dne 29. 3. 2002 převedeny z ČSOB na ČKA tzv. pohledávky s právními vadami. Na základě rozhodnutí představenstva ČKA byla provedena prověrka těchto pohledávek. Z provedení právní analýzy vyplynulo, že 134 pohledávek v celkové částce 16,5 mld Kč trpí právními vadami, z důvodu kterých

vyvstala právní povinnost ČKA odstoupit od smluv o převodu těchto pohledávek, které ČKA v minulosti uzavřela s ČSOB.

Aby ČKA zabránila marnému uplynutí promlčecí doby pro odstoupení od smluv o jejich převodu, vstoupila ČKA do jednání s ČSOB. Dne 3. května 2005 se ČKA dohodla s ČSOB na textu Dohody o prodloužení promlčecí doby. Následně ČSOB vznesla proti ČKA a MF řadu účelových tvrzení, které byly příčinou toho, že dohoda nikdy nebyla uzavřena.

Protože ČSOB nepřistoupila na žádnou z variant Dohody o prodloužení promlčecí doby, zahájila ČKA na základě rozhodnutí Usnesení dozorcí rady č. 73/2005 ze dne 16. června 2005 proces podrobného zkoumání jednotlivých pohledávek. Na základě tohoto procesu bylo vygenerováno 52 pohledávek s právní vadou v celkové hodnotě 5,6 mld Kč (což představuje 7,7 mld Kč v aktuální hodnotě) u nichž ČKA vyzvala ČSOB k jednání o zpětném převodu těchto pohledávek a v případě marného uplynutí 30 denní lhůty určené k jednání o smírném vyřešení sporu ČKA doručila ČSOB oznámení o odstoupení od smlouvy a uplatnila své nároky u Rozhodčího soudu při hospodářské komoře ČR a agrární komoře ČR („RS“). U celé řady těchto pohledávek ČKA namítala, že ČSOB nespravovala tyto pohledávky s péčí řádného hospodáře.

Ve všech případech, o nichž dosud rozhodoval RS byla ČKA úspěšná. RS rozhodl celkem o třech žalobách v celkovém objemu 1,8 mld Kč. ČSOB dále dobrovolně zaplatila ČKA v dalších osmi případech celkovou částku 0,4 mld Kč. ČKA tak na ČSOB dosud vymohla zpětné proplacení 11 pohledávek v celkové částce 2,2 mld Kč. U zbývajících 41 pohledávek buď ČKA již uplatnila své nároky u Rozhodčího soudu, nebo probíhá smírní jednání v rámci promlčecích lhůt.

ČSOB se dopisem ze dne 23. ledna 2006 obrátila na Ministra financí Sobotku s žádostí o proplacení plnění, které ČSOB uhradila ČKA v rámci navrácených pohledávek s právní vadou. Ministr Sobotka dne 6.2.2006 informoval ČSOB, že pokud „*právní vady, pro které byla vrácena, nesou znaky zanedbání odborné péče řádného hospodáře (právní vady byly způsobeny postupem banky), pak je sporné, zda za vadný postup Banky má nést důsledky Ministerstvo financí a takový případ by měl rozhodnout objektivní orgán*“. ČSOB s tímto postupem nesouhlasila. Během roku 2006 projednával ministr Sobotka a následně i ministr Tlustý s ČSOB celou řadu variant, jak tento problém vyřešit. Posledním návrhem ČSOB, který byl deklarován například v dopise od Andre Bergena, (generálního ředitele KBC Bank) ze dne 25. října 2006 na Ministra financí ČSOB požaduje, aby MF bezpodmínečně proplatilo veškeré výdaje ČSOB uhrazené ČKA v souvislosti se zpětným převodem pohledávek s právní vadou, přičemž MF může v budoucnosti ČSOB zažalovat o vrácení těchto částek.

b) Otázka proplacení nákladů vznikajících v souvislosti s Řizenými České pivo v Praze a Londýně

ČSOB dne 25. února 2002 zažalovala společnost Nomura Europe a další u Městského soudu v Praze v souvislosti s kauzou České pivo. ČSOB se v tomto sporu dožadovala na Nomuře náhrady škody ve výši 24 mld Kč. Dne 5. října 2006 Městský soud v Praze tuto žalobu zamítl. ČSOB deklarovala, že se proti tomuto rozhodnutí odvolá. ČSOB současně informovala MF, že případná prohra v tomto sporu umožní ČSOB podat obdobnou žalobu na Nomuru ve Velké Británii. Ministerstvo financí si vyžádalo v této věci nezávislý posudek od společnosti SSD, který tuto informaci od ČSOB vyvrátil. Pokud ČSOB prohraje tento spor, nebude mít ČSOB možnost tento spor ve Velké Británii zahájit.

ČSOB se obrátila na ČNB se žádostí o uhrazení nákladů na vedení tohoto sporu. ČSOB odhaduje tyto náklady ve výši 650 mil Kč. ČNB odmítla tyto náklady uhradit do konečného výroku soudu v této věci s tím, že pouze po výroku soudu bude možné posoudit, zda ČSOB vynaložila tuto částku s péčí řádného hospodáře.

c) Otázka vyřešení případných výdajů ČSOB v souvislosti s arbitráží vedenou proti ČSOB společností General Factoring

IPB v červnu 2002 zahájila arbitrážní řízení s ČSOB o určení neplatnosti Smlouvy o prodeji podniku. IPB se v tomto řízení domáhala na ČSOB částky 40 mld. Kč. Dne 5. února 2004 byl na majetek IPB uvalen konkurz a dne 20. prosince 2004 správkyňe konkurzní podstaty prodala ve veřejné dražbě tento nárok slovenské společnosti General Factoring a.s.(GF) za částku přesahující 100 mil Kč. Tato částka byla zaplacená a pohledávka převedena. Před touto dražbou ministr Sobotka dopisem ze dne 17. prosince 2004 ČSOB písemně vyzval aby ČSOB „*učinila veškeré kroky k odvrácení případné škody, která by mohla vzniknout ČR v souvislosti s touto pohledávkou*“. ČSOB se však dražby nezúčastnila. Ministr financí Sobotka následně dopisem ze dne 24. ledna 2005 a 27. ledna 2005 vyzval ČSOB k podniknutí „*veškerých kroků k zabránění případných negativních dopadů prodeje uvedené pohledávky...*“ ČSOB se pouze obrátila na ČNB a požadovala od ČNB záruky v rámci SSO, že ČNB ponese veškeré náklady ČSOB v souvislosti s touto žalobou. ČNB ale již dopisem ze dne 9. září 2003 ČSOB písemně deklarovala, že pokud by byla Smlouva o prodeji podniku arbitráží shledána neplatnou, pak se na případné plnění ani nemůže vztahovat SSO. Toto stanovisko ČNB opětovně potvrdila ČSOB například na osobním jednání za účasti představitelů MF dne 23. října 2006.

5. Popis sporů vyvolaných konkursem IPB

Přestože spory vyvolané konkursem IPB, uváděné v této kapitole, nejsou všechny narovnávány ani ukončovány, jsou zde nicméně popsány, z důvodu podání komplexního přehledu o řešené situaci. Zvláště jsou pak popsány ty z nich, které mohou být – na základě požadavku ČR v budoucnu - ukončeny, resp. převedeny na ČR.

Dne 5. února 2004 prohlásil Městský soud v Praze konkurs na IPB. Konkursní řízení je vedeno podpisovou značkou 99 K 3/2004. V rámci řízení byly uplatněny konkursní nároky různými věřiteli, mj. Českou republikou, ČNB, skupinou KBC a skupinou Nomura. Všechny uplatněné nároky byly v konkursním řízení popřeny, a proto o jejich existenci a výši se nyní vedou před stejným soudem incidenční spory. Na výsledku těchto sporů záleží, kteří konkursní věřitelé si mezi sebou poměrně (ve vztahu k výši jejich nároků) rozdělí majetek IPB realizovaný v konkursu.

Přestože ČNB a ČKA nejsou, z důvodů na jejich straně, přímými smluvními stranami Smlouvy o narovnání, Smlouva se v maximální dosažitelné míře snaží i o narovnání relevantních nároků mezi skupinou Nomura a těmito stranami. V oblasti sporů vyvolaných konkursem IPB jde konkrétně o závazek relevantní osoby ze skupiny Nomura na písemnou výzvu ČR (článek 5.6 Smlouvy) (i) vzít zpět popření a přestat brojit proti konkursní pohledávce přihlášené ze strany ČNB v konkursním řízení proti IPB ve výši cca 10 mil. Kč, (ii) na písemnou výzvu ČR vzít zpět konkursní pohledávku přihlášenou v konkursním řízení

společností Saluka ve výši cca. 12 mld Kč² a (iii) na písemnou výzvu ČR bezúplatně postoupit na ČKA konkursní pohledávku přihlášenou společností Nomura Europe ve výši cca 40 mil. Kč.

6. Popis řízení před Soudem první instance ve věci veřejné podpory poskytnuté ČSOB v souvislosti s převzetím IPB

V roce 2004 zahájily společnosti Nomura Europe a Nomura International před Soudem první instance Evropských společenství dvě soudní řízení proti Evropské Komisi, v nichž se domáhají zrušení rozhodnutí Evropské Komise, kterým se konstatuje, že veřejná podpora poskytnutá Českou republikou ČSOB v souvislosti s převzetím podniku IPB v roce 2000 je veřejnou podporou poskytnutou před vstupem ČR do Evropské unie a jako taková nepodléhá přezkoumání a povolení Evropské Komise.

Obě společnosti se ve Smlouvě o narovnání zavázaly (článek 5.6), že na písemnou výzvu ČR vezmou zpět veškeré nároky vznesené proti Evropské Komisi.

² Tato pohledávka je navíc uplatněna na základě argumentace, že ke vzniku této pohledávky došlo porušením zákonných povinností nuceného správce IPB před a při prodeji podniku IPB Smlouvou o prodeji podniku, což jsou nároky, za něž se ČNB zavázala nuceného správce odškodnit.

B. Narovnání mezi ČR a Nomurou – dvoustranná dohoda

1. Popis hlavních ustanovení Smlouvy o narovnání

Dvoustranná Smlouva o narovnání mezi ČR a Nomurou (konečné znění jejíhož návrhu je v Příloze 1) obsahuje následující vzájemné závazky stran:

a) Závazek ukončit vzájemné spory týkající se Relevantních nároků a narovnání těchto nároků

Smlouva v článcích 7 a 14 obsahuje vzájemné narovnání, zproštění závazků a závazek k ukončení stávajících sporů, resp. řízení probíhajících mezi smluvními stranami a vyplývajících z Relevantních nároků³. Seznam těchto sporů je uveden v Příloze 1 ke Smlouvě o narovnání. Jedná se o spory popsané v kapitole A.2 této zprávy⁴. Způsob ukončení sporů je popsán v Přílohách 3 a 4 ke Smlouvě o narovnání.

b) Závazek ani přímo ani nepřímo nevznášet v budoucnu další spory vyplývající z Relevantních nároků

Smlouva v článku 8 obsahuje vzájemný závazek smluvních stran (za sebe i za své Přidružené osoby⁵) v budoucnu neuplatnit v jakékoli jurisdikci proti ostatním smluvním stranám, jejich Přidruženým osobám ani Zaměstnancům⁶ žádné nároky a nezahajovat žádná řízení vyplývající z Relevantních nároků.

V článku 9 obsahuje Smlouva zákaz podněcování třetích osob nebo podpory třetích osob při uplatňování takových nároků nebo zahajování takových řízení.

c) Platba

Nomura se Smlouvou o narovnání zavazuje mj. bez dalšího ukončit Londýnskou arbitráž a požádat příslušný rozhodčí tribunál, aby vynesl rozhodčí nález na podkladě uzavřeného smíru tak, že veškeré nároky uplatněné Nomurou v Londýnské arbitráži budou zamítnuty a nebude rozhodnuto o nákladech řízení, přestože v první fázi tohoto řízení vyhrála. Tím je eliminován stávající reputační i budoucí reálně hrozící finanční dopad Částečného nálezu vydaného dne 17. března 2006 pro ČR (včetně absence povinnosti náhrady nákladů řízení Nomuře). Jako kompenzace za toto vzdání se nároků ze strany Nomury je v článku 4 a Příloze 9 Smlouvy o narovnání sjednán mechanismus pro objektivní stanovení platby, která má být poskytnuta Nomuře. Platba by se podle tohoto vzorce měla rovnat částce újmy způsobené Nomuře Českou republikou v souvislosti s její investicí do IPB, avšak nikdy nemůže přesáhnout částku 7 mld. Kč. Výše částky bude na základě podání Nomury a České republiky stanovena

³ Jak je tento pojem definován ve Smlouvě o narovnání

⁴ A dále sporu mezi ČKA a některými bývalými členy dozorčí rady společnosti IPB Group Holding, a.s., ze skupiny KBC, vyvolaného před Městským soudem v Praze původně společností IPB Group Holding, a.s. (sp. zn. 5 Cm 35/2003).

⁵ Jak je tento pojem definován ve Smlouvě o narovnání

⁶ Jak je tento pojem definován ve Smlouvě o narovnání

ve zkrácené proceduře (výsledek do dubna 2007) buď rozhodčím tribunálem, který fungoval v Londýnské arbitráži anebo (pokud tento tribunál tuto roli nepřijme) nezávislým znalcem, na kterém se strany dohodnou. Oproti stávajícímu stavu (tj. stavu bez existence Smlouvy o narovnání) však na základě dohody stran nemůže platba České republiky podle tohoto mechanismu přesáhnout 7 mld. Kč (a stanoví-li rozhodčí tribunál anebo nezávislý znalec částku nižší, bude se platba rovnat této nižší částce). Vždy však bude poskytnuta platba ve výši alespoň 1 Kč.

Poskytnutí platby podle tohoto mechanismu je navrhováno vzhledem k objektivně výhodnějšímu stávajícímu postavení Nomury v probíhajících řízeních (kapitola A.1 shora) a značnému hrozícímu negativnímu dopadu těchto řízení do hospodaření státu v rozsahu až 70 mld. Kč (pokud budou i nadále probíhat). Sjednaný objektivní mechanismus odpovídá požadavkům na transparentnost rozhodování vlády a také zajišťuje kompatibilitu Smlouvy s pravidly EU pro veřejnou podporu (viz kapitola B.2 níže).

d) Vzájemné závazky k odškodnění

Smlouva obsahuje vzájemné závazky stran k odškodnění v článcích 5, 10 a 16. Jedná o závazky přijaté na základě reciprocity.

Vzhledem k tomu, že se jedná o dvoustrannou smlouvu (přes veškeré úsilí se nepodařilo uzavřít smlouvu, která by zahrnovala i skupinu KBC a narovnávala i nároky mezi skupinou KBC, ČR a skupinou Nomura, z důvodů na straně skupiny KBC), Smlouva o narovnání zohledňuje i tuto skutečnost. Konkrétně v článku 10.2(b) se Nomura zavazuje, že dojde-li k tomu, že v jakémkoli sporu vedeném kterýmkoli členem skupiny Nomura proti jakémukoli členu skupiny KBC a týkajícímu se Relevantních nároků bude úspěšná, a v důsledku toho vznikne ČNB povinnost k plnění ve prospěch ČSOB na základě SSO, Nomura převede přisudek z takového sporu ve prospěch ČR. Naopak ČR se v článku 5 zavazuje nahradit stranám skupiny Nomura jakýkoli přisudek proti stranám skupiny Nomura vzešlý z jakéhokoli řízení zahájeného kterýmkoli členem skupiny KBC vystupujícím v takovém řízení jako právní nástupce IPB na základě Smlouvy o prodeji podniku. To se týká zejména případných rozhodnutí v Řízení České pivo v Praze, Řízení České pivo v Londýně a Žaloby na náhradu škody proti členu představenstva.

Jedná se o převzetí závazků na základě reciprocity způsobem, který neklade dodatečné nároky na státní rozpočet: v případě, kdy v takových sporech bude úspěšná Nomura – a ČNB bude povinna v souvislosti s tím plnit ve prospěch ČSOB na základě SSO – Nomura převede přisudek z takového sporu ve prospěch ČNB; v případě, kdy v takových sporech bude úspěšná ČSOB, převede příslušnou částku ve prospěch Nomury stát, avšak protože se jedná o nároky, které byly součástí podniku IPB ke dni jeho převzetí ČSOB dne 19. června 2000 a jako takové jsou předmětem SSO, je ČSOB povinna případný přisudek z takových sporů převést na ČNB. Na základě smlouvy mezi ČNB a MF pak ČNB je povinna takové prostředky převést ve prospěch MF. MF tak v takovém případě má smluvně (tedy prostřednictvím SSO a smlouvy mezi ČNB a MF) zajištěn příjem odpovídající závazkům, které mohou případně vzniknout z tohoto ustanovení smlouvy o narovnání a je opět dosaženo neutrality ve vztahu ke státnímu rozpočtu.

Kromě toho Smlouva o narovnání obsahuje vzájemný závazek k odškodnění protistrany, jejích Přidružených osob a Zaměstnanců za škodu, která jim může vzniknout v důsledku (i) porušení Smlouvy takovou stranou (článek 16) nebo (ii) uplatnění nároku nebo zahájení či

pokračování v řízení ohledně Relevantního nároku ze strany Přidružených osob této strany (článek 5).

e) Komunikace s veřejností a lobbystické aktivity

Smlouva v článku 6 předvídá, že smluvní strany o ní vydají společné tiskové prohlášení (znění je obsaženo v Příloze 2 Smlouvy o narovnání) a i nadále budou s veřejností komunikovat v duchu tohoto tiskového prohlášení. Rovněž předpokládá, že od okamžiku podpisu Smlouvy smluvní strany, jejich Přidružené osoby i Zaměstnanci ukončí veškeré lobbystické aktivity namířené proti sobě. Výjimkou jsou taková prohlášení nebo aktivity, k jejichž provedení bude kterákoliv osoba povinna podle zákona. V článku 9 je pak obsažen zákaz podněcovat nebo podporovat třetí osoby v lobbystických aktivitách namířených proti některé ze stran Smlouvy.

f) Trestní řízení

Probíhající trestní řízení vztahující se k Relevantním nárokům nejsou předmětem Smlouvy (viz definice pojmu Relevantní nárok). Podle článku 17 Smlouvy však předmětem Smlouvy je vzájemný závazek nedávat podněty k zahajování dalších trestních řízení týkající se Relevantních nároků v budoucnu (s výjimkou případu, kdy povinnost tak učinit plyne z právních předpisů) a závazek ČR neuplatnit v probíhajících trestních řízeních civilní adhezní nároky na náhradu škody, případně takové nároky vzít zpět, pokud již byly uplatněny.

Trestní řízení vztahující se k Relevantním nárokům a vedená proti Zaměstnancům skupiny Nomura jsou ovšem součástí širšího kontextu narovnání (viz kapitola B.3 níže).

2. Právní povaha vzájemných závazků dle Smlouvy o narovnání

ČR je oprávněna Smlouvu v navrhovaném znění uzavřít (viz právní posudky AK Kříž Bělina a AK Salans v Příloze 4 a 5).

Konkrétně je k uzavření Smlouvy ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb. o majetku ČR zapotřebí, aby Smlouvu schválila vláda ČR a Ministerstvo financí (což se podle § 45 tohoto zákona děje podpisem Smlouvy Ministrem financí). Takové schválení předpokládá, že Smlouva je ve veřejném zájmu.

Závazky plynoucí ze Smlouvy pro ČR nejsou státní zárukou ve smyslu § 73 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech. Tudiž není vyžadováno přijetí zvláštního zákona Parlamentem ČR.

Závazky plynoucí ze Smlouvy nepředstavují poskytnutí veřejné podpory, když podmínky Smlouvy jako celku odpovídají testu tržního či soukromého investora (tj. posuzovaná transakce by byla přijatelná pro soukromého investora za normálních tržních podmínek – viz právní posudek AK Kříž Bělina). Vzhledem k tomu, že (i) jak již bylo shora popsáno, základním cílem Smlouvy je odstranit podstatné riziko platby na základě rozhodnutí Londýnské arbitráže, která by reálně mohla dosáhnout výše narušující rozpočtové hospodaření, (ii) výše plnění, které má být poskytnuto na základě článku 4.2 Smlouvy je stanoveno objektivní a nezávislou třetí stranou, (iii) vzájemné závazky k odškodnění – vzhledem k jeho formulaci ve smlouvě a vzhledem k existenci smluvních vztahů mezi ČR a ČNB a ČNB a ČSOB (SSO) - z hlediska příjmů a výdajů ČR neutrální a (iv) závazky ve

Smlouvě (s výjimkou závazku podle článku 4.2, což zohledňuje podstatně odlišnou míru pravděpodobnosti úspěchu stran v Londýnské arbitráži, resp. v Pařížské arbitráži, včetně různé míry pravděpodobnosti ohledně výše případného přísudku v těchto arbitrážích) jsou uzavírány na základě plné reciprocity, nejsou závazky ze Smlouvy v rozporu s testem tržního či soukromého investora.

3. Narovnání v trestní oblasti

Orgány České republiky a ČSOB podaly v souvislosti s výše uvedenými obchodními spory řadu trestních oznámení orgánům činným v trestním řízení. Tím, že stát přímo zasahoval do trestních řízení a působil na tyto orgány, byla zahájena trestní stíhání proti řadě zaměstnanců Nomury.

Právní kanceláře ČNB, MF a ČSOB vypracovaly v různých časových obdobích stanoviska, ve kterých doporučily zahájit trestní stíhání za účelem využití těchto stíhání jako nátlakového nástroje na bývalý management a bývalé akcionáře IPB, vhodného instrumentu pro vyvinutí tlaku na Nomuru, získání materiálů a dokumentů v souvislosti s probíhajícími spory u českých a zahraničních soudů a tribunálů a také jako mediálního argumentu. V této souvislosti lze odkázat např. na právní stanovisko AK Pejchal a spol. vydané dne 14. června 2000 a vypracované pro ČNB, Materiál do vlády ze dne 20. srpna 2000, který předložil bývalý ministr financí Pavel Mertlík, vypracovaný na základě podkladů právní kanceláře Baker McKenzie, zastupující ČSOB, Memorandum právní kanceláře Squire, Sanders, zastupující MF ČR v mezinárodních arbitrážích s Nomurou ze dne 10. října 2003 adresované bývalému předsedovi vlády ČR V. Špidlovi a bývalému ministru financí B. Sobotkovi.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti lze dovodit, že stát a ČSOB nevhodně zasahovali a působili na trestní vyšetřování. Za těchto okolností je velmi vhodné, aby Česká republika v rámci celkového narovnání vyšla vstříc žádosti Nomury a rovněž vyřešila otázku trestních řízení zahájených z podnětu státu a ČSOB proti zaměstnancům Nomury za účelem dosažení výhod v narovnávaných komerčních sporech.

Jako součást narovnání činěného ve veřejném zájmu je za shora předestřených okolností navrhováno, aby trestní stíhání zaměstnanců Nomury bylo zastaveno. Český právní řád má omezené prostředky pro zastavení trestního stíhání ve veřejném zájmu. Zastavení trestního stíhání, jako součást narovnání občanskoprávních a obchodněprávních sporů není z hlediska v mezinárodním měřítku ničím neobvyklým. Například Spojené státy a řada evropských zemí disponují zákony a administrativními postupy pro zastavení trestního stíhání na různých úrovních trestního řízení v rámci komerčního narovnání. Ostatně i český trestní řád připouští období takového postupu, resp. narovnání, když za určitých zákonem vymezených podmínek (které bohužel nejsou na daný případ aplikovatelné) umožňuje v omezené míře řešit spor určitou dohodou obviněného se státem. Jedná se přitom právě o případy, kdy je jednáním obviněných osob dotčena spíše sféra soukromá než veřejný zájem, přičemž skutečnost, že české trestní právo není dosud natolik rozvinuté, aby pokrylo i předmětná řízení.

Smysluplnost takového postupu je pak rovněž odůvodněna dlouhým časovým odstupem od jednání, které je předmětem dosud bezvýsledného vyšetřování, které v důsledku toho přestalo plnit svůj společenský účel a konstatováním právní nezávadnosti předmětného jednání v rozhodcích nálezech vydaných podle pravidel UNCITRAL a dalších rozhodnutí.

Veškeré návrhy na zastavení trestního stíhání shora jmenovaných osob jsou však orgány činnými v trestním řízení bez ohledu na kvalitu odůvodnění a jejich racionalitu zamítány nebo ignorovány a v trestním stíhání těchto osob je ze setrvačnosti pokračováno, aniž by přitom bylo prováděno nějaké dokazování či jiné úkony směřující k prokázání jejich údajně trestné činnosti.

Za těchto okolností je pak jediným možným a racionálním řešením tohoto stavu udělení milosti prezidentem republiky podle čl. 62 Ústavy České republiky a § 366 a násl. trestního řádu. Nomura si je vědoma, že pouze prezident republiky může rozhodnout o udělení milosti. Udělení milosti je standardní podmínkou při obdobných mezinárodních procesech narovnávání komerčních sporů, které zahrnují státní orgány. Český stát by totiž mohl stále pokračovat v obchodním sporu prostřednictvím trestního řízení. Podle Ústavy jsou milosti udělovány, aby hájily společenské, politické a ekonomické zájmy. Historickým účelem milosti je uzavřít „ránu“, zcela vymazat tuto záležitost z paměti a především zabránit, aby k fyzické a ekonomické újmě opakovaně docházelo. Vzhledem k okolnostem navrhuje, aby vláda doporučila prezidentovi zvážit jeho intervenci jako projev dobré vůle vyřešit tento dlouhodobý a nákladný spor s Nomurou.

C. Trojstranné narovnání

Jednání mezi Českou republikou a Nomurou byla zahájena již v roce 2002 tehdejším Ministrem financí ČR Jiřím Rusnokem. Poté v těchto jednáních pokračoval ministr financí Sobotka. Jednání ministra Sobotky ztroskotala na přístupu ČSOB k trojstranné dohodě. ČSOB podmiňovala svou účast na trojstranné dohodě narovnáním svých sporů se státem. Ministr Sobotka nebyl ochoten nároky ČSOB akceptovat, což zapříčinilo neúspěch jednání o trojstranné dohodě. Nová vláda opětovně zahájila intenzivní jednání s ČSOB. Bohužel, ani tato jednání za dva měsíce nezaznamenala významnějšího pokroku.

Na základě výše uvedeného bylo rozhodnuto rozdělit trojstranné narovnání do dvou etap:

- (a) Narovnání s Nomurou,
- (b) Přistoupení ČSOB k narovnání s Nomurou

Jak je uvedeno výše, ČSOB dosud využívala smír s Nomurou jako nástroj pro vyvinutí nátlaku na stát pro splnění svých požadavků. Uzavření smíru s Nomurou tento nátlakový instrument ČSOB odejme a mělo by umožnit rovnoprávnější postavení České republiky při dojednávání smíru s ČSOB. Dvoustranná smlouva o narovnání s Nomurou předpokládá, že jakmile se podaří narovnat spory mezi Českou republikou a ČSOB, pak ČSOB přistoupí k dvoustranné dohodě, která tím bude transformována do trojstranné dohody.

D. Závěr

Dvoustranné smírné narovnání sporů (mezinárodních arbitrází) s Nomurou bylo vyhodnoceno jako optimální varianta postupu v této věci. Pro tento závěr byly rozhodující následující skutečnosti:

- (i) potřeba urychleně maximálně snížit riziko dalšího nepříznivého vývoje ve sporech s Nomurou vyplývající ze současného nepříznivého vývoje těchto sporů pro ČR a hrozby možného podstatného nepříznivého dopadu do rozpočtového hospodaření státu v řádech desítek miliard Kč;
- (ii) okamžitá jistota, že dopad těchto sporů na státní rozpočet bude maximálně 7 mld. Kč;
- (iii) úplná reciprocita ostatních smluvních podmínek;
- (iv) pojetí navrhovaného řešení jakožto první etapy komplexního narovnání všech sporů a otázek kolem převzetí IPB ze strany ČSOB.

Přílohy

- 1) Návrh Smlouvy o narovnání
- 2) Částečný rozhodčí nález ze dne 17.3.2006 vydaný v Londýnské arbitráži
- 3) Právní posudek AK Squire Sanders
- 4) Právní posudek Ak Kříž Bělina
- 5) Právní posudek AK Salans
- 6) Návrh milostí Prezidenta republiky